

Waterstal 1

Het Oude Raadhuis

Rijksmonument sinds 1966

“Raadhuis. In 1622 op een brug over het water van de Voorstraat gebouwd raadhuis op een rechthoekige plattegrond met zadeldak tussen trapgevels. Bakstenen gevels met natuurstenen banden, kruiskozijnen, natuurstenen ingang, waarvoor bordes en boven de voorgevel top met grote trappen, nissen met beelden en opzetstuk met gebogen fronton”

Het voormalige gemeentehuis is één van de mooiste monumenten die Oud-Beijerland kent. Het is 1622 gebouwd als dorpshuis door Jan de Laet. Op de stenen brug die al in 1595 door Jan Beckaff en “den wilde Durck” is gebouwd.

De opdracht werd gegeven, volgens de gedenksteen, door Gilles Pandelaert en Isaack Manrique. Pandelaert was rentmeester en secretaris en later, in 1626, werd hij heemraad van de polder Oud-Beijerland. Ook was hij eigenaar van een steenbakkerij aan het Spui. Manrique was vanaf 1600 baljuw en dijkgraaf.

Beide gedenkstenen in het Oude Raadhuis die herinneren aan de bouw.

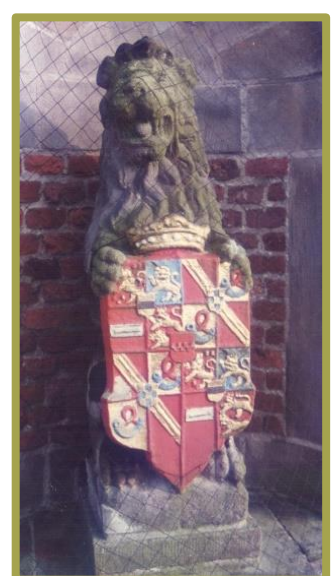
Volgens een “cohier der verpondingen van 1627” was de benedenverdieping verhuurd als herberg aan kastelein Davit Grype. Tot 1846 zou de herberg met verschillende kasteleins blijven bestaan. Op de bovenverdieping werd rechtgesproken door de baljuw en de leenmannen van de hoge vierschaar. Ook de schout en schepenen vergaderden hier.

Het wapen van Holland

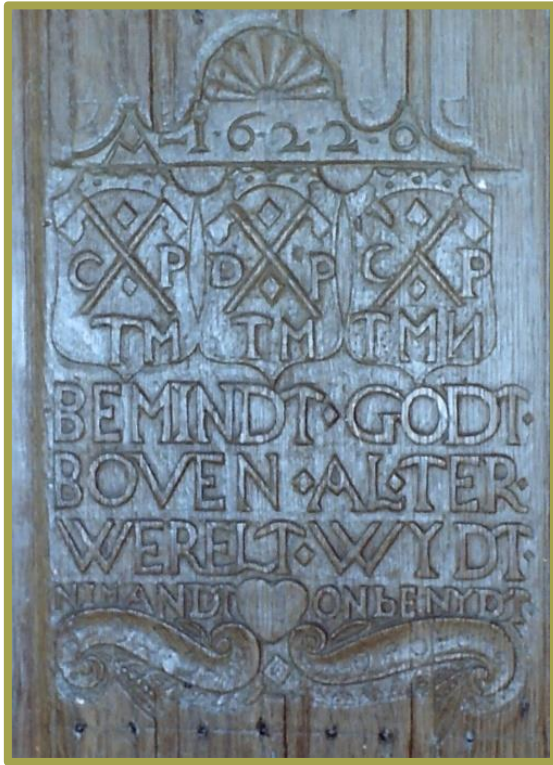
Vrouwe Justitia

Het wapen van Prins Maurits

Dat er recht werd gesproken in nu nog aan de voorzijde te zien, we zien hier in de middelste nis Vrouwe Justitia met zwaard en weegschaal. In de overige twee nissen zien we twee leeuwen die ieder een wapenschild vasthouden. De leeuw links houdt het wapen van Holland vast en de leeuw rechts het wapen van Prins Maurits.

Oorspronkelijk was er ook een gijzelkamer aan de achterzijde van de bovenverdieping.

De tekst op de eikenhoutendeur die de gijzelkamer afsloot luidt:

*“Bemindt Godt boven al ter werelt wijdt.
Nimandt onbenijdt”*

De deur is nu te vinden voor het voormalige kolenhok, links onder het bordes.

De eikenhouten deur van de gijzelkamer

Volgens een bericht in de Rotterdamsche courant van 20 september 1825 is Krijn Visser kastelein van de herberg in het raadhuis. Volgens een advertentie in dezelfde krant van 12 mei 1831 blijkt dat zich heeft gevestigd als kastelein C. Niemansverdriet.

Op 30 juni 1860 verschijnt er in de NRC een advertentie waarin een oproep wordt gedaan voor een prijsvraag voor ontwerpen voor een nieuw Raadhuis op de plaats waar het huidige Raadhuis staat.

De inzending moet voor 1 oktober worden ingeleverd. Op 29 november 1860 verschijnt er weer een advertentie in de NRC waarin melding wordt gemaakt dat er 13 plannen zijn ingediend, die alle lof verdienen. Uiteindelijk weten we dat geen van deze plannen zijn doorgegaan.

NRC 30 juni 1860.

NRC 29 november 1860.

De stoelen met de rundlederen bekleding in de raadzaal dateren uit 1922 en zijn vervaardigd door de Fa. van Beusekom voor Fl. 1.340,--, toen gevestigd aan de Oostdijk.

In 1937 besluit de gemeenteraad om het gemeentehuis, wat te klein was geworden en nodig wat onderhoud kon gebruiken te vergroten en te restaureren. Een jaar later werd met het werk begonnen.

Op oude foto's van de restauratie is goed zichtbaar dat, wanneer als de pleisterlaag gedeeltelijk is verwijderd, z.g.n. speklagen tevoorschijn komen.

Dit doet vermoeden dat de pleisterlaag later na de bouw in 1622 is aangebracht.

Wanneer dit is gedaan is niet precies bekend.

Het Oude Raadhuis ontdaan van de pleisterlaag

College op 5 mei 1922, 300 jaar raadhuis. v.l.n.r. weth. B.W. Schipper, burg. A.C. de Vries Broekman, secr. A. den Boer en weth.J. Juch.

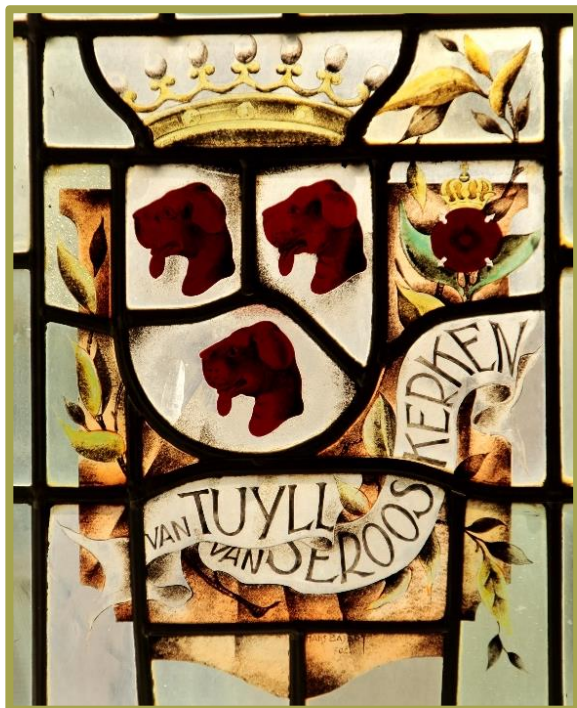
In de raadzaal zie je op bovenstaande foto van het college in 1922 dat naast de schoorsteen nog geen ramen aanwezig zijn. De wanden zijn afgewerkt met behang of spanstof. Het plafond is nog een stucplafond. Het balkenplafond is pas tijdens de reastauratie en uitbreiding van het Oude Raadhuis in 1938/1939 aangebracht.

De gedenksteen die herinnert aan de uitbreiding en restauratie van het Oude Raadhuis in de jaren 1939- 1939.

Op de bovenverdieping zien we nu 23 schitterende gedenkramen van gebrandschilderd glas in lood, geschonken door bedrijven en instellingen uit die tijd.

In de raadzaal zijn de volgende acht ramen aangebracht:

Het wapen van de familie Van Tuyll van Serooskerken

Als volgt omschreven:

“in zilver drie brakskoppen van keel met uithangende tongen; het schild gedekt met de rangkroon.”

Geschonken door de ambachtsheer
Ir. F. C. C. baron van Tuyll van Serooskerken
van Zuylen.

Het Gemeentewapen van Oud-Beijerland

Als volgt omschreven:

- “1. In goud vier kepers van keel
(familie Van Egmond)*
- 2. Schuin gewit van zilver en azuur
(familie Van Beijeren);*

*Gekroond met een kroon, het schild
omgeven met waterplanten waarin het
ontstaan uit water is gesymboliseerd.”*

Geschonken door de oud-burgemeester
A.C. de Vries Broekman, de burgemeester
J.C. Diepenhorst, de wethouders K. Visser
en J. Juch en gemeentesecretaris A.
Schipper.

Het Rijkswapen

Als volgt omschreven:

“van azuur, bezaaid met blokken van goud, beladen met een leeuw van goud, genageld en getongd van keel en gekroond van goud in de rechterklaus houdende een Romeins zwaard van zilver, goud met een gevest van goud. In de linker klaus een pijlenbundel van zilver, goud gepunt; voorts de wapenspreuk “Je maintiendrai”.

Geschonken door de leden van de raad.

Het provinciewapen

Als volgt omschreven:

In goud een leeuw van keel, genageld en getongd van azuur en de wapenspreuk “Vigilate Deo Confidentes”.

Geschonken door het gemeentepersoneel

Twee in gebed gevouwen handen en de tekst 1 Tim. 2: 1 en 2."

Geschonken door de Gereformeerde Kerk

een zevenarmige kandelaar en Davidster op boekrol."

Geschonken door de Nederlands Israëlitische Gemeente.

“in gebed gevouwen handen met in een wolk Hebreeuwse letters het woord Jehova, alsmede de spreuk “Vigilantes ad Orandum”

De afbeelding is van het kerkelijk zegel van de plaatselijk Hervormde gemeente”

Geschonken door de Nederlandse Hervormde Gemeente.

“Opengeslagen bijbel met de tekst

“Een is uw meester en gij zijt allen broeders”.

Achter het boek een adelaar met aardbol als symbool van het eeuwig licht, dat aan de wereld gebracht is.”.

Geschonken door de Nederlandse Protestantenv Bond (NPB).

In de voormalige burgemeesterskamer zijn zes ramen aanwezig:

“een mercuriusstaf met koningskroon als symbool van de handel, tandrad als symbool van de industrie, wimpel van violet en eikenbladeren als symbool van de burgerdeugden”.

De afbeeldingen zijn ontleend aan een gedenkbordje van de Koninklijke Nederlandsche Middenstandsbond.

Geschonken door de Middenstandsvereniging.

“een groen kruis met wimpel van wit en het jaartal 1903, zijnde het jaar van de stichting der vereniging”

Geschonken door de Vereniging “Het Groene Kruis”

*Arbeidershoofd en- hand, waarin een
bundel vezels tot kabel is gevlochten”.*

De afbeelding is ontleend aan een
jubileumbordje van het Nederlands
Verbond van Vakverenigingen.

Geschonken door de Arbeidersbeweging.

*“kinderfiguurtje met koorenschoof,
verrbeeldende de landbouw”.*

Geschonken door de oud-burgemeester,
de burgemeester, de wethouders en de
gemeentesecretaris.

*“kinderfiguurtje met vruchtenkrans,
verbeeldende de fruitteelt”.*

Geschonken door de oud-burgemeester,
de burgemeester, de wethouders en de
gemeentesecretaris.

“een wereldbol met kruis en tekst

“laat de kinderen tot mij komen”

Geschonken door de Vereniging voor
Gereformeerd Lager onderwijs.

In de voormalige secretariskamer zijn vijf ramen aanwezig:

“een molensteen met korenaren en het monogram HvO”.

Geschonken door de meelhandel N.V. H. van Overhagen.

“een beetwortel en tandrad met op een lint de letters C.S.M.”.

Geschonken door de N.V. Centrale Suiker Maatschappij te Oud-Beijerland.

“gedeelte van een oude handpers en de spreuk “Scripta ferunt annos”.

Geschonken door de Drukkerij en Uitgeverij N.V. v/h Fa. W. Hoogwerf Azn.

“een zalm en paling omgeven door waterplanten”

Geschonken door de paling- en zalmrokerij Fa. Koen Visser

“kinderfiguurtje met waterspuitende dolfijn”.

Geschonken door de N.V.
Oud-Beijerlandsche Hoogdruk
Waterleiding Maatschappij.

“een gevleugelde weegschaal als symbool voor het geldwezen met de initialen A.K., alsmede een zuil als symbool van de betrouwbaarheid”.

Geschonken door de bankier Fa. A.
Koopman.

“gevleugeld kinderfiguurtje met bundel bliksemstralen”.

Geschonken door het Gemeentelijk Elektriciteitsbedrijf

“gevleugeld kinderfiguurtje met fakkel”.

Geschonken door het Gemeentelijk Gasbedrijf

“een spade als symbool van het boerenbedrijf en een eikentak als symbool van de kracht.

Voorts de spreuk “Concordia res parvae crescunt”. Op de spade staan de naam, jaren van geboorte van de stichter van het systeem Raiffeisen”. Fr. W. Raiffeisen 1818-1888 vermeld”.

Geschonken door de
Coöp Boerenleenbank

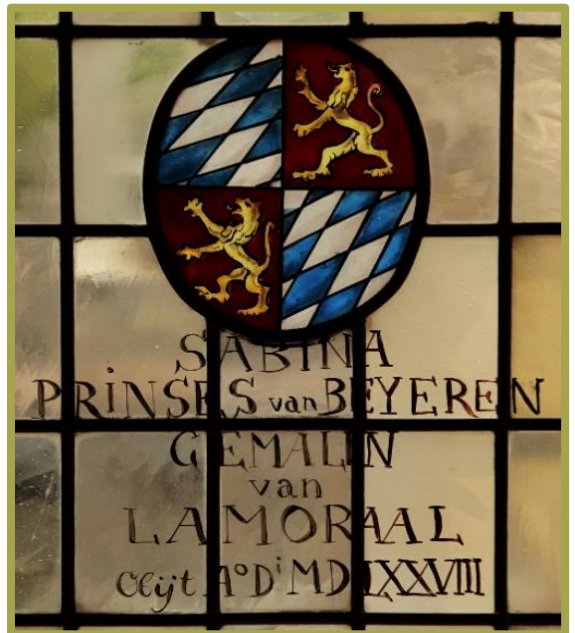
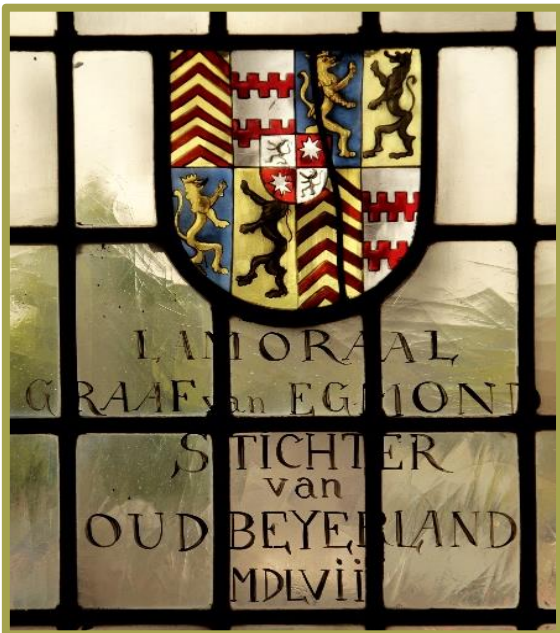
De trapopgang is voorzien van gedenkramen van Lamoraal van Egmont en Sabina van Beieren met hun respectievelijke wapens.

Lamoraal van Egmont

Sabina van Beieren

De ramen zijn een ontwerp van Hans Basart uit Voorburg en vervaardigd door Fa. E.W.F. Kerling uit Den Haag. Ze zijn geschonken door de vrouwen van Oud-Beijerland.

Sinds 1966 is het Oude Raadhuis een Rijksmonument.

Vanaf 1977 doet het gebouw geen dienst meer als gemeentehuis. In 1989 is het inwendig verbouwd voor trouwlocatie en meer representatieve doeleinden.

In de periode 1990- 2012 was op de benedenverdieping de VVV/ANWB en museum “Het Oude Raadhuis” gevestigd.

Medio 2010 had gemeente Oud-Beijerland plannen om een exploitant te zoeken voor het Oude Raadhuis. Deze zou partijen en bruiloften moeten organiseren. *Een ontmoeting van kunst en recreatie* zoals dit werd genoemd. Het museum dat in deze opzet is uitgeplaatst, zou exposities organiseren. Het pand werd in de loop van 2012 verbouwd, op de benedenverdieping werd in het rechtergedeelte een bar en een kantoor gerealiseerd.

Op 23 november 2012 verrichtte wethouder Conny Verbaas samen met de exploitant de opening van het oude raadhuis. Begin 2014 ging deze exploitant failliet.

Lange tijd stond het Oude Raadhuis nagenoeg leeg. In 2016 werden er plannen gemaakt voor vestiging van de bibliotheek, VVV en de Historische Vereniging Oud-Beijerland.

Sinds 10 mei 2022 is het Oude Raadhuis in gebruik van de bibliotheek, de Historische Vereniging Oud-Beijerland en Natuurlijk Hoeksche Waard.

Oude Raadhuis – Augustus 2022

Boven: Interieur bibliotheek, augustus 2022

Hiernaast: Doorgang naar de aanbouw, augustus 2022.

Archief Historische Vereniging

Ontvangst in de Burgemeesterskamer

Pieter Jan in 't Veld,
2025.